

Liikkuva varhaiskasvatus -toiminta 2023

Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden seuranta ja arviointi toimintakauden alussa

Henni Syväoja, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Tuomas Kukko , Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Elina Tarkiainen, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Marianne Turunen, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

8/2023

Erityisavustuksen tarkoitus ja seuranta

Liikunnallisen elämäntavan paikallinen kehittämisavustus on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ja aluehallintovirastojen jakama hankeavustus, jota voivat hakea kunnat sekä varhaiskasvatusta järjestävät rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt¹.

Avustuksen päätavoitteena on lisätä väestön liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta elämäkulussa, erityisesti vähän liikkuvien osalta. Avustuksen avulla tuetaan valtakunnallisten liikunnanedistämishjelmien eli Liikkuvat-kokonaisuuden edistämistä paikallisella tasolla.

Vuonna 2023 liikunnallisen elämäntavan paikallisen kehittämisavustuksen pääpainopisteet olivat Ikiliikkuja, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien tavoitteisiin kytkeytyvät toimet. Erityisenä painopisteenä oli varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten henkilöstö. Avustuksen muita hakukohteita olivat esimerkiksi perheliikunta, luontoliikunta ja soveltava liikunta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta paikallisten kehittämisavustusten seurannasta ja arvioinnista huolehtii Likes/Jamk. Tässä koonnissa esitetään seuranta- ja arviointituloksia hankkeiden suunnittelelmasta toiminnasta hakemusten perusteella. Koontihetkellä hankkeet ovat toteutusvaiheessa.

¹ [OKM 2023](#)

Liikkuvat-ohjelmien logot

**LIKKUVA
AIKUINEN**

**IKI-
LIKKUJA**

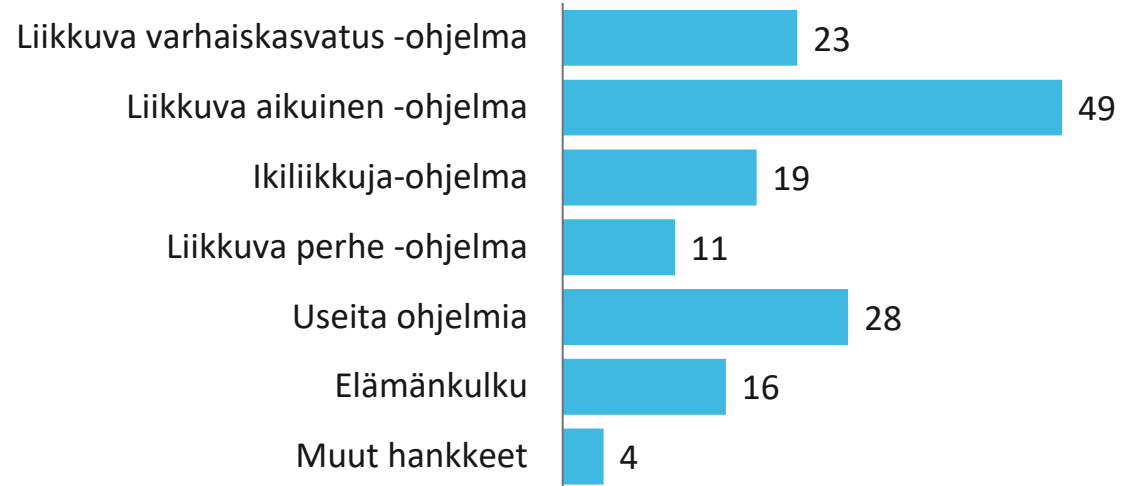

Myönnetyt avustukset vuodelle 2023

Liikunnallisen elämäntavan paikallisia kehittämisavustuksia myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 150 hankkeelle 3 038 900 euroa.

Hankkeista 130 kohdistuu Liikkuvat-toimintaan. Avustuksista 16 kohdistuu elämänkulku-hankkeisiin ja neljä hanketta muihin yksittäisiin kohderyhmiin. Elämänkulku-hankkeiden kohderyhmänä ovat pääasiassa koko kunnan asukkaat.

Noin kolmasosa useiden ohjelmien toimintaa toteuttavista hankkeista (10/28) ja 14 elämänkulkua läpileikkaavaa hanketta sisältävät varhaiskasvatuksen yhtenä kohderyhmänä.

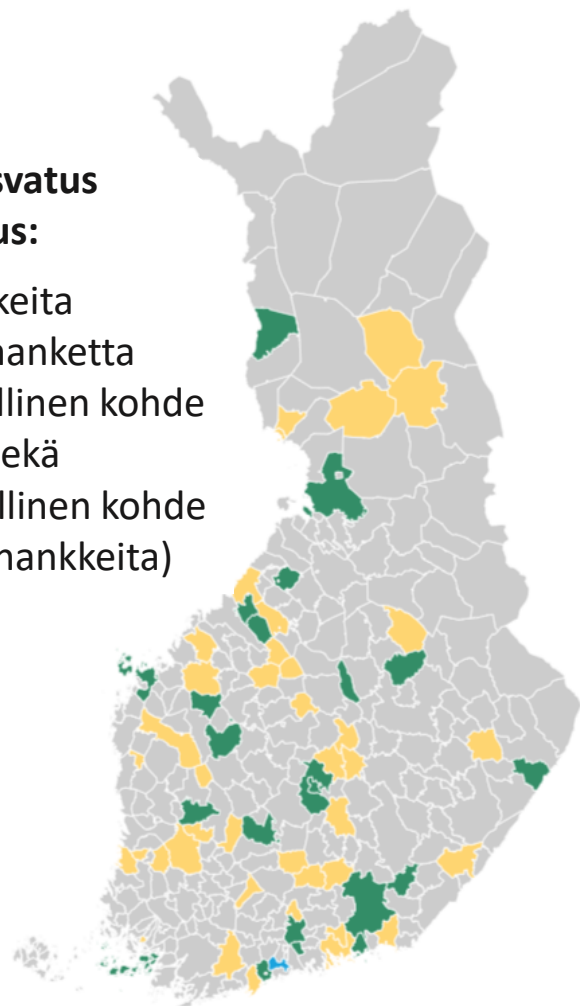

Kuvio 1. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden lukumäärä kohderyhmittäin hankkeiden toimintasuunnitelmien perusteella.

Liikkuva varhaiskasvatus -avustukset

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

- Ei hankkeita
- Osana hanketta
- Pääasiallinen kohde
- Osana sekä pääasiallinen kohde (useita hankkeita)

Kuvio 2. Varhaiskasvatukseen pääasiallisesti ja osana kohdistuvien hankkeiden hakijakunnat.

Hankkeet, joissa on varhaiskasvatus kohderyhmänä

64	63	1 330 900 €
Hankkeiden lukumäärä	Kuntien lukumäärä	Myönnetty avustus

Varhaiskasvatus ja esiopetus pääasiallinen hankkeen kohde

23	23	443 500 €
Hankkeiden lukumäärä	Kuntien lukumäärä	Myönnetty avustus

Liikkuva varhaiskasvatus -avustusten myöntämisessä 2023 painotettiin varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin liikunnallistamista, varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen ja tietoisuuden lisäämistä, yhteistyötä huoltajien kanssa sekä kuntakoordinaatiota.

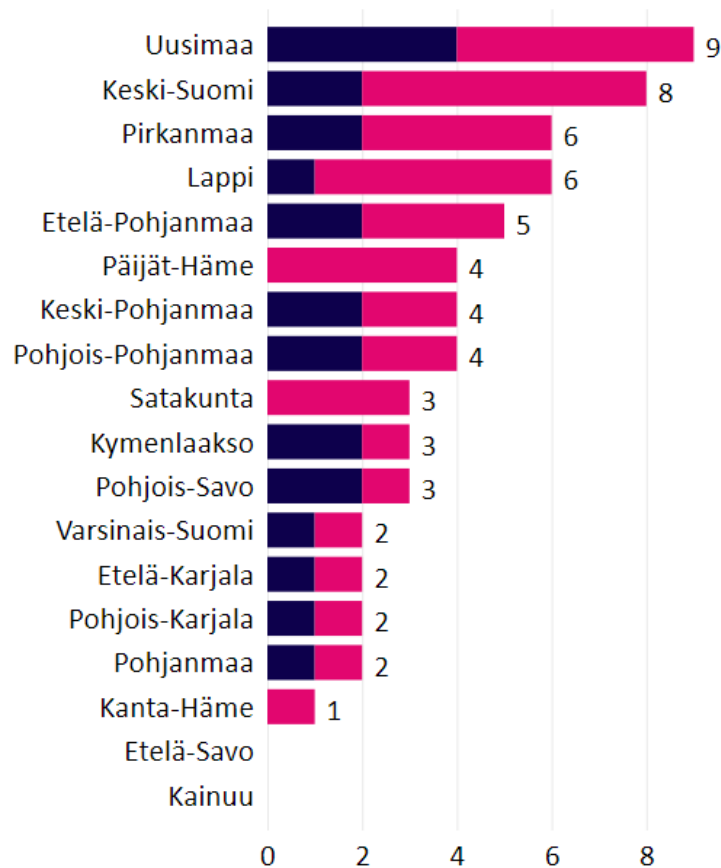
Yhteensä 64 hanketta ilmoitti hankkeen kohdistuvan 5–100 prosenttisesti Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan eli varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin liikunnallistamiseen. Toimintasuunnitelmien perusteella 23 hanketta kohdistuu pääasiassa Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osuus hankkeesta

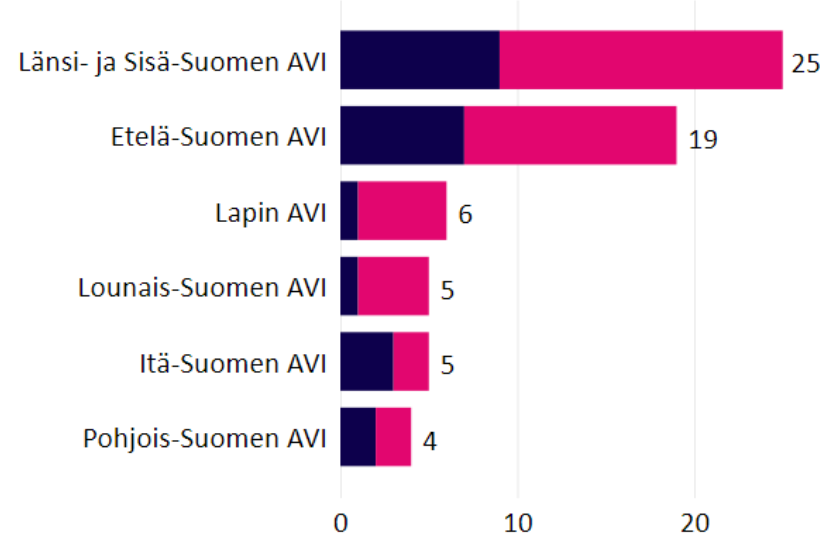
100 %	12 hanketta
80–99 %	8 hanketta
51–79 %	7 hanketta
31–50 %	11 hanketta
5–30 %	26 hanketta

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden lukumäärä alueittain

Kuvio 3. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti tai osana hanketta toteuttavien hankkeiden lukumäärä maakunnittain

Kuvio 4. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti tai osana hanketta toteuttavien hankkeiden lukumäärä AVI-alueittain

- Hankkeen pääasiallinen kohderyhmä
- Osana hanketta

Luettelo Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeista

Seuraavien sivujen taulukoissa esitellään hankkeet, joissa on varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kohdistuvaa toimintaa.

Toimintasuunnitelmien perusteella yhteensä 23 hanketta kohdistuu **pääasiallisesti** Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan eli varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin liikunnallistamiseen. Nämä hankkeet näkyvät taulukossa 1.

Taulukoiden tulkinta: sarakkeiden 1–4 tiedot ovat peräisin avustuspäätöksistä. Näistä sarake 4 on hakijan itse ilmoittama varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osuus hankkeen kohderyhmistä. Sarake 5 on arvio hankkeen ensisijaisesta kohderyhmästä hankkeen toimintasuunnitelman perusteella.

Taulukko 1: Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmalle kohdentuvat hankkeet

Kunta	Hankkeen nimi	Myönnetty avustus	Varhaiskasvatuksen osuus hankkeen kohderyhmistä	Hankkeen luokittelu pääasiallisen kohderyhmän mukaan
Espoo	Varhaiskasvatuksen aktiivinen arki 2 (jatkohanke)	22 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Ikaalinen	Luonto liikuttaa	26 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Jyväskylä	Liikutaan taas Jyväskylän varhaiskasvatuksessa	20 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Kannus	Iloa ja liikettä luonnosta	15 500 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Keitele	Liikunnallinen varhaiskasvatus	3 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Korsholm	Minikids in action 3	40 500 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Kouvola	KAMU - kaikki mukaan. Inklusiivinen liikkuminen lapsille ja perheille	60 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Lapinlahti	Liikkuva varhaiskasvatus (jatko)	6 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Muurame	Potkua perheeseen ja varhaiskasvatukseen -liikunnallisen kipinän sytyttäminen	10 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Orivesi	Liikkuva varhaiskasvatus - villasukat vauhdissa	20 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Pargas	Fart på påkarna 3 - rörelseglädje i skärin / Vauhtia töppösiin 3 - Liikunnan iloa saaristossa	10 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Savitaipale	Hyppien ja pomppien 2023	3 000 €	100 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Oulu	Puoli päivää pihalla -hanke	21 000 €	99 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Oulainen	Lajikokeilu liikunnallisen elämäntavan innoittajaksi	6 000 €	90 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Toholampi	Loikkaa liikkeelle	13 000 €	85 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Pello	Lähe sieki liikheele	5 500 €	80 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Lapua	Liikkuva Varhaiskasvatus 2023	7 500 €	80 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Vantaa	Vantaan liikkuva päiväkotitoiminta - Aktiiviset aikuiset, liikkuvat lapset	63 000 €	80 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Pornainen	Liikkuva lapsi varhaiskasvatuksessa Hanke	20 000 €	70 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Alavus	Luonto lisää liikettä 2	18 000 €	70 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Pyhtää	Ketun kanssa ketteräksi	15 000 €	70 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Tohmajärvi	ViVa - Vipinää Varhaiskasvatukseen	4 500 €	60 %	Liikkuva varhaiskasvatus
Mäntsälä	Liikkuva Mäntsälä 2025	34 000 €	50 %	Liikkuva varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus hankkeen osakohderyhmänä

Yhteensä 41 hanketta toteuttaa toimintaa, jossa on kohderymänä varhaiskasvatuksen ohella myös muita kohderyhmiä (*taulukko 2 seuraavalla sivulla*). Näiden hankkeiden kohderyhmiä ovat varhaiskasvatuksen ohella esimerkiksi perheet, aikuiset, ikäihmiset tai koko kunnan väestö.

Millaisia tavoitteita on varhaiskasvatukseen kohdistuvilla hankkeilla, joilla on myös muita kohderyhmiä?

- » **Liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen (esim. perheille)**
- » **Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön liikkuminen ja hyvinvointi:** kohderymänä 19 hankkeessa: osana hanketta 12 hankkeessa ja koko hankkeen kohderymänä 7 hankkeessa. Seitsemän henkilöstöön kokonaisuudessaan kohdentuvaa hanketta luokitellaan Liikkuva aikuinen -toimintaa toteuttaviksi ja esitellään *Liikkuva aikuinen -toiminta 2023* -julkaisussa.
- » **Koko kunnan asukkaiden liikkuminen.**

Luettelo varhaiskasvatukseen osaksi kohdistuvista hankkeista

Taulukko 2. Hankkeet, joissa varhaiskasvatusta on yhtenä kohderyhmänä.

Kunta	Hankkeen nimi	Myönnetty avustus	Varhaiskasvatuksen osuus hankkeen kohderyhmistä	Hankkeen luokittelu pääasiallisen kohderyhmän mukaan
Asikkala	Koko perheen liikunnallinen elämäntapa	20 000 €	80 %	Liikkuva perhe
Liperi	Perheet liikkumaan	8 500 €	80 %	Liikkuva perhe
Hämeenkyrö	Liikunnan lautasmalli	14 000 €	75 %	Useita ohjelmia
Perho	"Perhossa ei elä jossei liiku" -perheliikunnan kehittämishanke 2023-24	8 000 €	70 %	Liikkuva perhe
Tampere	Liikkuva, oppiva ja hyvinvoiva Tampere	68 000 €	70 %	Useita ohjelmia
Hattula	Pöhinää perheliikuntaan Hattulassa	25 000 €	50 %	Liikkuva perhe
Kirkkonummi	Liikuntaneuvonnalla kohti kestävä elämäntapaa	32 000 €	50 %	Liikkuva perhe
Ruokolahti	Koko Ruokolahti liikkuu	13 000 €	48 %	Elämäntapaa
Laukaa	Liikkuva Laukaa 2	29 000 €	43 %	Useita ohjelmia
Lohja	Liikkuva Lohja - Lasten, nuorten ja perheiden liikunta- ja hyvinvointineuvonta	27 000 €	40 %	Liikkuva aikuinen
Pedersöre	Ett strå starkare -- tillsammans ökar vi välmående och uppmuntrar till en vardag i rörelse	30 000 €	40 %	Liikkuva aikuinen
Kauhava	Kärrynpyörää kaiken ikää	20 000 €	40 %	Useita ohjelmia
Ranua	Hyvinvoiva kuntalainen, liikkuva perhe	13 000 €	40 %	Liikkuva perhe
Heinola	Heinola kävellen ja pyöräillen	14 000 €	40 %	Elämäntapaa
Kokemäki	Liikkuva perhe Kokemäellä	6 000 €	35 %	Liikkuva perhe

Nakkila	Liikunta meitä yhdistää -hanke	7 000 €	30 %	Useita ohjelmia
Eurajoki	Eurajoki liikkeelle - koko perheen voimin!	17 000 €	30 %	Liikkuva perhe
Lestijärvi	Liikunnallinen elämäntapa Lestillä	5 500 €	30 %	Elämäntapaa
Kärkölä	Liikkuva Kärkölä 2021-2023	20 000 €	30 %	Useita ohjelmia
Kalajoki	Hyvinvointia meriluontoliikunnasta	26 000 €	25 %	Liikkuva perhe
Karjajoki	Liikunnallisen elämäntavan edistäminen Isojoen ja Karjajoen kunnissa	17 500 €	25 %	Elämäntapaa
Kurikka	Matalan kynnyksen harrastustoiminta Kurikassa	22 000 €	25 %	Elämäntapaa
Konnevesi	YKS-KAKS-KOLME, KONNEVESI KUNTOON 3.0	27 500 €	25 %	Elämäntapaa
Posio	Hyvinvoiva Posio	14 500 €	25 %	Elämäntapaa
Sievi	Hyvällä mielellä liikkumaan	24 000 €	25 %	Liikkuva aikuinen
Kannonkoski	Voimaa ja tasapainoa liikunnasta ja luonnosta	27 500 €	25 %	Ikiliikkuja
Raisio	Liikkuen läpi elämän Raisiossa	56 900 €	21 %	Useita ohjelmia
Padasjoki	Ulkoliikunta kaikkien kuntalaisten saataville	6 000 €	20 %	Elämäntapaa
Hankasalmi	#hankasalmiliikkuu	35 000 €	20 %	Useita ohjelmia
Kihniö	Liikunta osaksi hyvinvointia	12 500 €	20 %	Elämäntapaa
Kinnula	Hyvinvointia liikunnalla	8 500 €	20 %	Elämäntapaa
Kemi	Liikkuminen on hyväksi, Kemissä!	10 000 €	15 %	Liikkuva aikuinen
Joutsa	Hyvinvointia liikunnasta	17 500 €	15 %	Elämäntapaa
Kemijärvi	Liikkuvampi Kemijärvi	25 000 €	15 %	Elämäntapaa
Sastamala	Sastamala liikkuu ja harrastaa	21 500 €	15 %	Liikkuva perhe
Lapinjärvi	Liikutaan yhdessä - liikunnallisen elämäntavan positiivinen muutos	6 000 €	10 %	Useita ohjelmia
Keminmaa	Keminmaan liikuntaneuvonnan pienryhmätoiminnan kehittäminen ja palvelun vakiinnuttaminen	18 000 €	10 %	Liikkuva aikuinen
Loviisa	Liikkuva Loviisa 2023	21 000 €	10 %	Useita ohjelmia
Vantaa	Yhdessä liikkeelle - Liikkuva Vantaa	57 000 €	5 %	Elämäntapaa
Sonkajärvi	Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi	6 500 €	5 %	Elämäntapaa
Hamina	Liikettä arkeen - neljäkymppiset kuntoon	50 000 €	5 %	Liikkuva aikuinen

Hankkeiden osallistujat

Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan tavoiteltujen osallistujien laskennallinen kokonaismäärä on vuonna 2023 yhteensä 74 875 osallistujaa 64 liikunnallisen elämäntavan hankkeessa*.

Pääasiallisiin Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeisiin (n=23) tavoitellaan laskennallisesti keskimäärin 2 190 varhaiskasvatuksen osallistujaa per hanke.

Taulukko 3. Hankehakemuksiin kirjatut osallistujamäärät Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan pääasiallisesti tai vähintään yhtenä osana kohdistuvissa hankkeissa sekä Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan osallistuvien laskennallinen osuus näissä hankkeissa ilmoitetun kohderyhmän prosenttiosuuden mukaan.

	Osallistujat yhteensä Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa (n=23)	Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan osallistuvien laskennallinen osuus Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa (n=23)	Osallistujat yhteensä hankkeissa, joissa varhaiskasvatus vähintään yhtenä kohderyhmänä (n=64)	Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan osallistuvien laskennallinen osuus (n=64)
Miehet	24 307	22 549	85 794	34 622
Naiset	29 692	27 821	92 483	40 253
Keskimäärin osallistujia per hanke	2 348	2 190	2 786	1 170
Yhteensä	53 999	50 370	178 277	74 875

*Osallistujamäärien ilmoittamiskäytännöissä oli eroavaisuuksia hankkeiden välillä. Lukuja tulee tulkita suuntaa antavina. Laskennallinen Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan osallistuvien määrä hankkeen osallistujista laskettu hankkeen ilmoittaman varhaiskasvatuksen kohderyhmän prosenttiosuuden perusteella.

Varhaiskasvatusyksiköiden ja lasten lukumäärä

Liikunnallisen elämäntavan hankkeissa on mukana yhteensä 907 varhaiskasvatusyksikköä. Lapsia tavoitellaan osallistujiksi yhteensä 67 059 (51 % tyttöjä)*.

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeisiin tavoitellaan osallistujiksi keskimäärin 1 803 lasta ja keskimäärin 25 varhaiskasvatusyksikköä per hanke. Yksiköiden lukumäärä vaihtelee 1 ja 150 välillä.

Taulukko 4. Hankehakemuksiin kirjatut lasten osallistujamäärät varhaiskasvatuksessa sukupuolittain pääasiallisesti tai vähintään yhtenä osana Liikkuvaan varhaiskasvatukseen kohdistuvissa hankkeissa.

	Varhaiskasvatuksen kautta osallistuvat lapset Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa (n=23)	Varhaiskasvatuksen kautta osallistuvat lapset yhteensä hankkeissa, joissa varhaiskasvatus vähintään yhtenä kohderyhmänä (n=64)
Pojat	19 743	32 667
Tytöt	21 727	34 392
Keskimäärin lapsia per hanke	1 803	1 048
Yhteensä	41 470	67 059

Varhaiskasvatusyksiköt:

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa (n=23)

570 yksikköä

Hankkeissa, joissa varhaiskasvatus osakohderyhmänä (n=41)

337 yksikköä

Yhteensä (n=64)

907 yksikköä

*Osallistujamäärien ilmoittamiskäytännöissä oli eroavaisuuksia hankkeiden välillä. Lukuja tulee tulkita suuntaa antavina.

Liikkuva varhaiskasvatus -toiminnan menestystekijät 1/2

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden onnistuneelle toteutukselle on määritelty viisi menestystekijää. Nämä käyvät ilmi Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman hakuliitteestä avustuksen hakuilmoituksen¹ yhteydessä. Alla on kuvattuna menestystekijöiden näkyminen hankesuunnitelmissa.

1) Liikunnallisen toimintakulttuurin kehittäminen

Liikunnallista toimintakulttuuria kehitetään hankkeissa useilla toimenpiteillä. Toimenpiteitä integroidaan varhaiskasvatuksen arkeen esimerkiksi henkilöstön koulutusten, liikunnan vuosikellon ja liikuntavastaavien avulla. Lisäksi ympäristöä kehitetään väline- ja kalustehankinnoilla.

2) Henkilöstön osaamisen lisääminen

Henkilöstön osaamista lisätään liikunta-aiheisilla koulutuksilla, verkostotapaamisilla ja seminaareilla. Koulutusten teemoja ovat esimerkiksi motoriset taidot, digitaidot ja oppimisympäristöjen muokkaaminen. Kahdessa hankkeessa pyritään vahvistamaan johtajien tietopohjaa koulutusten avulla. Koulutuksia tarjotaan lisäksi perhepäivähoitajille.

¹ [OKM 2023](#)

Liikkuva varhaiskasvatus -toiminnan menestystekijät 2/2

3) Liikkuva varhaiskasvatus -toiminnan organisoiminen ja kuntakoordinaatio

Toiminnan organisointia kuvataan yhdeksässä hankesuunnitelmassa (39 % hankkeista*). Hankekoordinaattoreiden työnkuvaan kuuluu muun muassa hankkeen koordinointi ja toiminnan suunnittelu, koulutusten järjestäminen sekä yhteistyö eri päiväkotiyksiköiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Hankekoordinaattoreita palkataan sekä osa- että kokoaikaisiin työsuhteisiin.

4) Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja perheliikunta

Perheitä pyritään kannustamaan omatoimiseen liikuntaan lisäämällä tietoisuutta liikunnan merkityksestä. Perheille järjestetään toiminnallisia vanhempainiltoja ja perheliikuntatapahtumia, joissa perheet pääsevät liikkumaan yhdessä ja kokeilemaan eri lajeja. Muutamia hankkeita toteuttavat perheille kyselyjä, joilla kartoitetaan toiminnan onnistumista ja toiveita. Vasu-keskustelut eivät nousseet hankkeiden määrittelyssä tavoitteissa ja toimenpiteissä esiin.

5) Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus mainitaan noin kolmasosassa hankehakemuksia. Pääosin maininnat ovat yleisluontoisia. Maininnoissa tuodaan esiin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus pyritään huomioimaan varhaiskasvatuksen arjessa ja tapahtumissa. Lisäksi mainitaan, että lainavälineillä pyritään mahdollistamaan yhdenvertainen mahdollisuus lajikokeiluihin.

*osuudet on laskettu 23 Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeen tiedoista

Tavoitteet hankkeiden hakemuksissa

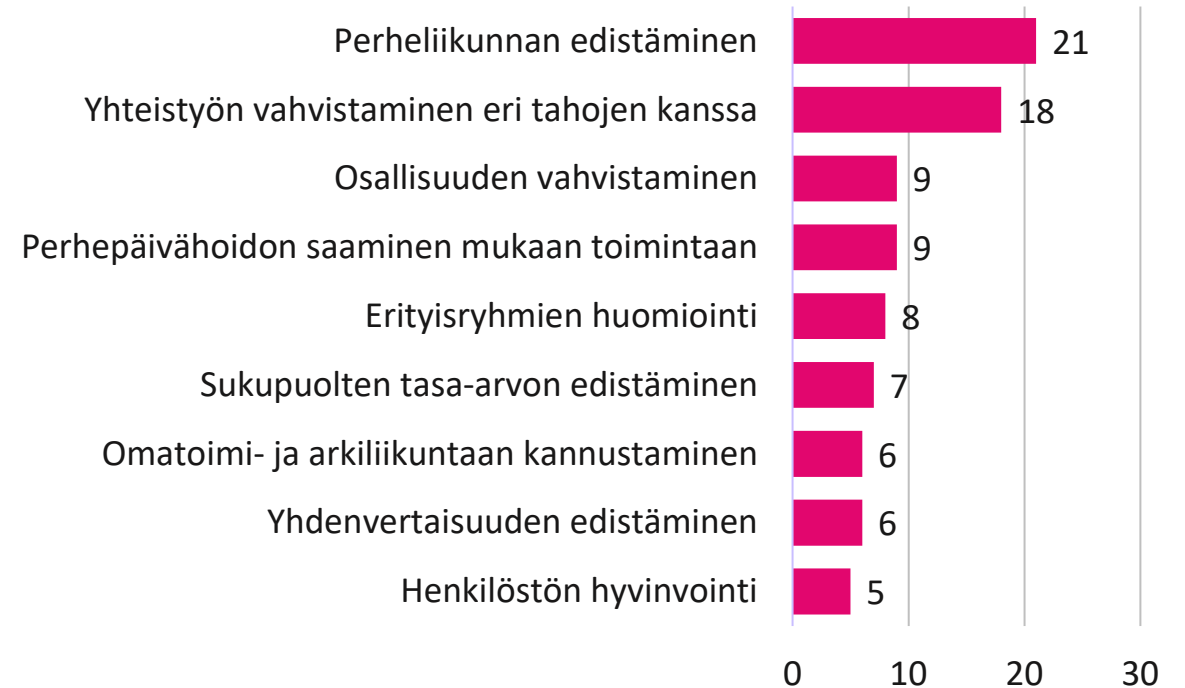
Hankkeiden lähtökohtaisena tavoitteena on liikkumisen lisääminen. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa yleisiä tavoitteita ovat myös perheliikunnan edistäminen ja yhteistyön vahvistaminen.

Perheliikunta mainitaan lähes kaikissa hakemuksissa (n=21, 91 %). Perheitä aktivoidaan yleisimmin perheliikuntatapahtumilla, toiminnallisilla vanhempainilloilla sekä lisäämällä tietoa liikunnan merkityksestä.

Yhteistyön vahvistaminen eri tahojen kanssa mainitaan 18 hakemuksessa (78 % hakemuksista). Yhteistyötä tehdään mm. urheiluseurojen, liikuntatoimen, huoltajien ja yhdistysten kanssa.

Lasten osallisuutta vahvistetaan huomioimalla heidän mielipiteensä ja osallistamalla heidät toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Perhepäivähoitajia saadaan mukaan toimintaan vierailuilla ja auttamalla liikunnallisten olosuhteiden ja arkiliikunnan edistämiseksi. Lisäksi tarjotaan koulutuksia.

Kuvio 5. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen tavoitteiden mukaan (n=23).

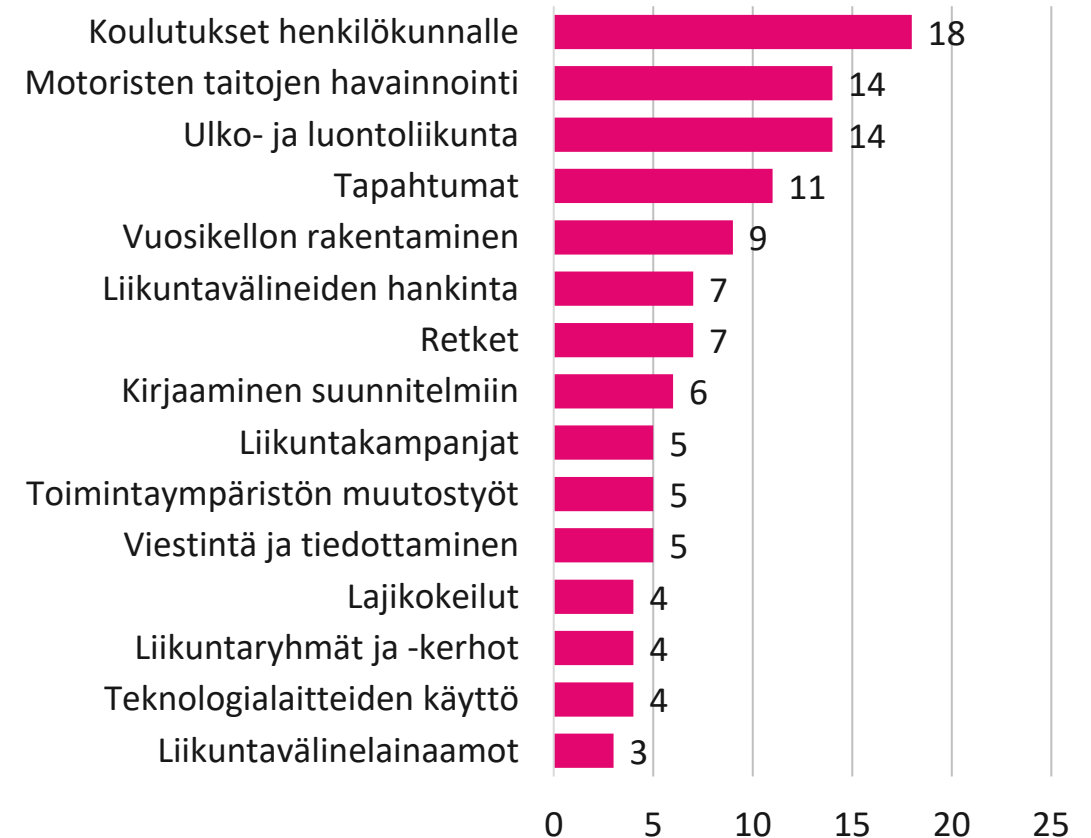
Toimenpiteet hankkeiden hakemuksissa

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden yleisimpiä toimenpiteitä ovat koulutukset henkilökunnalle, Nykytilan arvioinnin toteuttaminen, motoristen taitojen havainnointi ja kehittäminen sekä ulko- ja luontoliikunta.

Hankkeissa pyritään henkilökunnan koulutusten avulla kehittämään liikunnallista toimintakulttuuria varhaiskasvatusyksiköihin. Koulutukset koskevat esimerkiksi motoristen taitojen kehittämistä, digitaitoja ja oppimisympäristöjen muokkaamista.

Motoristen taitojen havainnoinnin lisäksi hankkeissa pyritään kehittämään lasten motorisia taitoja. Henkilöstöä koulutetaan neljässä hankkeessa motoristen taitojen kehittämiseen.

Ulko- ja luontoliikuntana hankkeissa hyödynnetään lähiluontoa ja -metsiä arjessa, tapahtumissa ja teemaviikoilla.

Kuvio 6. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=23).

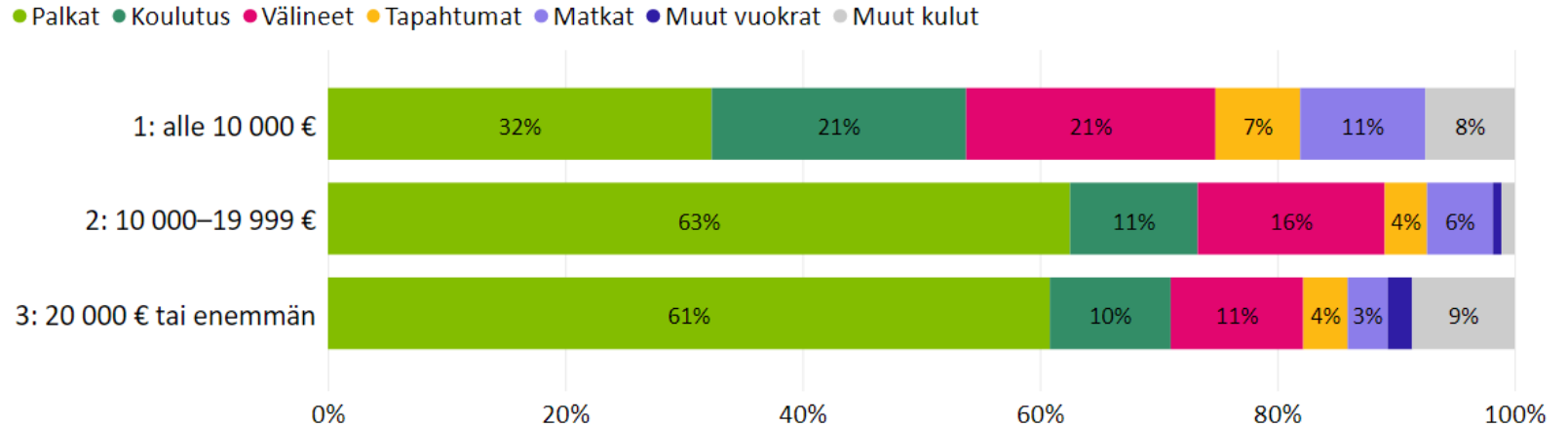
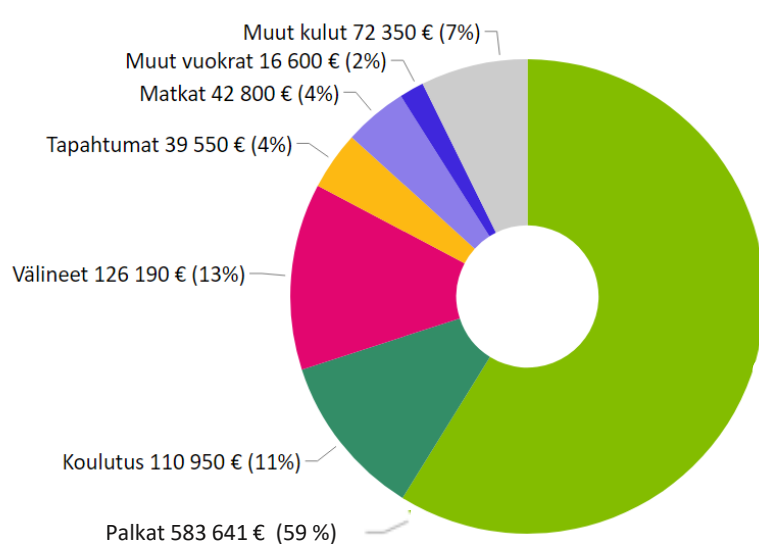
Hankkeiden kustannukset

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden kokonaiskustannuksiksi budjetoitiin keskimäärin 43 134 euroa/hanke. Myönnetyn avustuksen osuus oli keskimäärin 45 % arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Suurin osa hankkeiden kustannuksista muodostuu palkoista (59 %). Pienissä hankkeissa kokonaiskustannusten jakautuminen eri kustannuslajeihin on tasaista. Toiseksi eniten hankkeissa on budjetoitu koulutukseen ja välineisiin. Noin puolet hankkeista suunnittelee toteuttavansa erilaisia tapahtumia (kuvio 6), mutta kustannuksista ne vievät vain pienen osan.

Taulukko 5. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden lukumäärä myönnetyn avustuksen mukaan (n=23).

Myönnetty avustus	Lukumäärä
Alle 10 000 €	7
10 000–19 999 €	6
20 000 € tai enemmän	10

Kuviot 7 ja 8. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden kokonaiskustannusten jakautuminen eri kululajeihin keskimäärin (vas.) ja myönnetyn avustussumman mukaan (oik.).

Hankkeiden koordinointi

Avustusta saadakseen, hankkeiden tuli kuvata hakemuksessaan ohjausryhmä. Koordinaattiorakenteen kuvaamiseen ei hakemuslomakkeessa erikseen ohjattu. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeista 74 % (17/23) kuvasi hankkeen koordinointia hakemuksissaan. Koordinaatiosta mainittiin yleisimmin, että hanketta koordinoi hankekoordinaattori.

Koordinaattorin työnkuvaan kuuluu:

- varhaiskasvatussyksiköiden tuki
- yhteistyö liikuntavastaavien ja perheiden kanssa
- verkostotyö
- osallistuminen liikuntasuunnitelmien ja vuosikellojen tekoon
- koulutukseen osallistuminen ja niiden järjestäminen
- lapsiryhmien ohjaaminen

Hankkeiden ohjausryhmät:

- koko vaihtelee 2–10 hengen välillä.
- Ohjausryhmiin kuuluu yleisimmin varhaiskasvatusjohtaja (56 % hankkeista), koordinaattori (43 %), varhaiskasvatuspäällikkö (39 %) ja sivistysjohtaja (26 %).

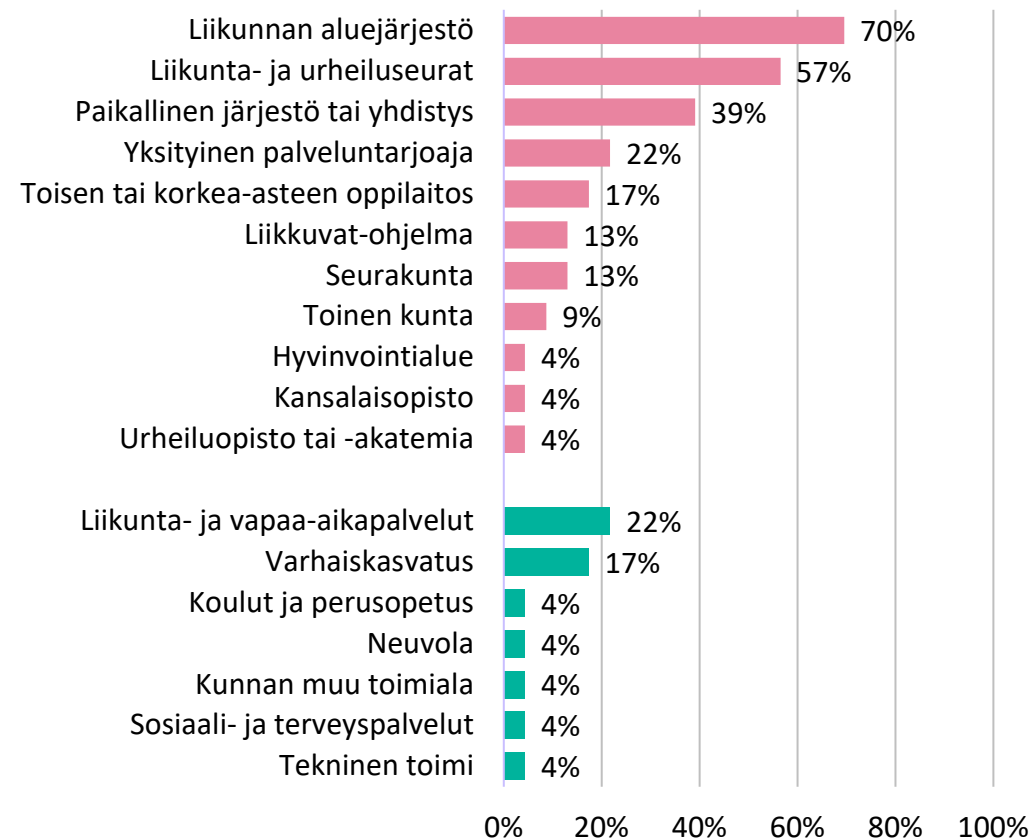
Yhteistyö hankkeissa

Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeista 78 % aikoo toteuttaa yhteistyön ja verkostojen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Yleisimpiä yhteistyötahoja ovat liikunnan aluejärjestöt, liikunta- ja urheiluseurat sekä paikalliset järjestöt tai yhdistykset.

Hankkeiden suunnitelmat liittyvät yhteistyön aloittamiseen ja verkostojen rakentamiseen. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi koulutusten, liikuntaryhmien ja tapahtumien järjestämiseksi.

Kuviossa 9 on eroteltu kunnan toimialat omaksi osiokseen. Yleisimmin hankkeet tekevät yhteistyötä liikunta- ja vapaa-aikapalvelujen kanssa. Vain yksittäiset hankkeet tekevät yhteistyötä opetuksen, neuvolan tai esimerkiksi teknisen toimen kanssa.

Muutamissa hankkeissa pyritään vahvistamaan kunnan sisäistä poikkihallinnollista yhteistyötä. Nämä toimenpiteet sisältävät matalan kynnyksen liikunnallisia tapahtumia sekä toimenpiteiden kirjaamisen osaksi kunnallista liikuntaohjelmaa.

Kuvio 9. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden (n=23) hakemuksiin kirjaamat yhteistyötahot.

Yhdenvertaisuuden edistäminen hankkeissa

Yhdenvertaisuus mainitaan kuudessa hankehakemuksessa.

- Yhdenvertaisuus nähdään hankkeissa tavoitteena, johon pyritään varhaiskasvatuksen arjessa, tapahtumissa ja luontotoiminnassa.

Eryistä tukea tarvitsevien huomiointi

- Eryistä tukea tarvitsevien huomiointi ja soveltavan liikunnan tarjoaminen mainitaan kahdeksassa hakemuksessa. Eryisryhmien liikunta pyritään huomioimaan mm. matalan kynnyksen tapahtumien, koulutusten, soveltavien lajikokeilujen ja välinehankintojen avulla.

”Jatketaan soveltavan liikunnan osaamisen vahvistamista lasten yhtäläisten liikunta- ja luontotoiminta mahdollisuuksien turvaamiseksi.”

”Tasapuolisen luontotoiminnan mahdollistamiseksi hankitaan maastopyörätuoli, joka mahdollistaa kaikkien lasten osallistumisen esimerkiksi metsäretkiin, metsäeskariin ja muihin luonnossa tapahtuviin toimintoihin.”

”Teemaviikkojen ohjelmissa painotetaan myös varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden tavoitteita huomioiden erityisesti hengästyttävän liikunnan huomioiminen ja kaksi tuntia päivässä tavoite. Myös tasa-arvoisuus ja soveltava liikunta huomioidaan.”

Ulkomaalaistaustaisten lasten liikkumisen edistämisestä ei ollut mainintoja.

Toiminnan arviointi hankkeissa

Lähes kaikissa Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa toteutetaan toiminnan arviointia. Yleisin mainittu arviointimittari on Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman Nykytilan arviointi varhaiskasvatukseen -työkalu (70 % hankkeista).

Nykytilan arviointi varhaiskasvatukseen -työkalu, 16 hanketta

Nykytilan arviointi toimii toiminnan suunnittelun, kehittämisen ja arvioinnin työkaluna.

Arviointikysely, 5 hanketta

Kyselyn avulla arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja hankkeen vaikuttavuutta. Vastaajina henkilöstö ja perheet. Lasten kokemuksia kerätään haastatteluilla.

Muita arviointimittareita:

Muina arviointimittareina käytetään yleisimmin osallistujamääriä ja toteutuneiden tapahtumien määriä.

Arviointi Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa

- Nykytilan arviointi -työkalu
- Arviointikyselyt
- Osallistuneiden lukumäärä
- Toteutuneiden tapahtumien lukumäärä
- Koulutustilaisuuksien lukumäärä
- Erityisryhmiin kuuluvien liikuntamäärä
- Perheiltä saatu palaute
- Kokemukset yhteistyömallien toimivuudesta
- Vuosikellon osa-alueiden toteutuminen
- Varhaiskasvatusjohdon laatima SWOT-analyysi
- Some-kanavan tavoittavuuden seuranta

Hankkeiden jatko ja vakiinnuttaminen

Jatko ja vakiinnuttaminen (maininta 10 hakemuksessa)

- Yleisimmin hankkeet aikovat ottaa parhaat ja vaikuttavimmat toimenpiteet osaksi arkea. Muutamat hankkeet mainitsivat hankekoordinaattoreiden jatkavan työtään hankkeen päätyttyä ja yhteistyön jatkuvan seurojen ja yhdistysten kanssa.

Vuosikello (9 hakemusta)

- Vuosikellot ovat pääasiassa yksikkökohtaisia liikuntavuosikelloja.

Kirjaaminen suunnitelmiin ja ohjaaviin asiakirjoihin (6 hakemusta)

- Kirjauksia tehdään pääasiassa varhaiskasvatussuunnitelmiin. Niihin on kuvattu hankkeen toteutumista ja lasten motoristen taitojen tuloksia.
- Yksi hanke suunnittelee kirjaamista kunnalliseen liikuntaohjelmaan ja yksi sivistys- ja kulttuuripalveluiden sivistysohjelmaan.

Osuudet on laskettu 23 Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeen hakemuksesta.

Vakiinnuttaminen: *”Jatkamalla varhaiskasvatuksen yhteistyötä kaupungin, muiden osastojen sekä kolmannen sektorin kanssa, hankkeen aikana luodaan ja vahvistetaan uusia työtapoja ja malleja, jotka jatkuvat hankkeen päätyttyäkin.”*

Vuosikello: *”Varhaiskasvatuksessa järjestetään liikunnallisia tapahtumia ja retkiä, jotka on tarkoituksena saada mukaan vuosikelloon pysyväksi toiminnaksi.”*

Kirjaaminen: *”Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaa kehitetään siten, että liikkuminen sekä motoriset taidot tulevat erillisenä kirjauksena mukaan vasutyöhön.”*

Lisätietoa

Viittausohje

Henni Syväoja, Tuomas Kukko, Elina Tarkiainen & Marianne Turunen. 2023. Liikkuva varhaiskasvatus -toiminta 2023. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden seuranta ja arviointi toimintakauden alussa. Likes, Jamk.

Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma

Kotisivut: <https://liikkuvavarhaiskasvatus.fi/>

Hankeseuranta ja arviointi

Marianne Turunen, tutkija

Elina Tarkiainen, ohjelmakoordinaattori (Liikkuva aikuinen -ohjelma)

Tuomas Kukko, tilastoasiantuntija

Henni Syväoja, tutkija

Yhteydenotot: etunimi.sukunimi@jamk.fi

Kotisivut: [Liikunnan paikallisten kehittämishankkeiden seuranta](#)

Tiedot avustuksista

Aluehallintovirastojen myöntämät avustukset: aviavustukset.fi